

Kuulsal Leevakul ehitati taas, sedapuhku "Jõujaama"

Juhan Smuuli kuulsa poemi "Järvesuu poiste brigaad" ainetel valminud lavastus "Jõujaam" räägib värvikalt Leevaku hüdroelektrijaama taastamisest.

Ilme Post

toimetus@virumaateataja.ee

1947. aastal võtsid komnoored kuulda partei ja valitsuse üleskutset hakata ENSVs esimese komsomoli ehitusena taastama kolme aasta eest sakslaste õhku lastud Leevaku silda ja elektrijaama, jõujaama.

Tänavu suvel etendati Leevakul ajaloole ja Juhan Smuuli "Järvesuu poiste brigaadi" ainele tuginavat rahvatükki "Jõujaam".

Algu kiskus karmiks

Stsenarist Jan Rahmani ja lavastaja Raivo Adlase loodud näitemäng kaldub žanriliselt küllakomöödia poole. Tegelased kasutavad kõnes mahlakat murdekeelt. Palju on ka koomilisi situatsioone ja ümbruskonna rahva seast leitud värvikaid näitlejaid.

Toimub plahvatus, Leevaku veski, mis annab ümbruskonnale ka voolu, "lendab õhku" - suitsupomm on tõhus.

Alustuseks tulid töödejuhataja, aumärk palitühõlmal tõlgendamas, ja temperamentne partorg, revolver vööl, pealtvaatajate sekka, et etenduse eel-savaliselt pileteid kontrollida. Kui

mõni kaunim naisinimene kontrolli naljaks püüdis pöörata ja sõnakuulmatuks osutus, tuli partorgil paugutamise isu peale. Kalifeepükstes partorgi mängis praegu Meremäe vallavannema ametit pidav temperamentne Peeter Sibul.

Laval on palju ajaloost pärit tegelasi: setupoistest ehitusmehed, metsavennad, talumehed, külatüdrukud, pillimehed, töödejuhataja, partorg.

Leevaku külaselts eesotsas kunagisest virumaalast Vello Kasearuga on hoolitsenud selle eest, et atribuutika ehe oleks: vanad autod - krusa, villis; ehitajate tööriistad, metsavendade püssid. Heinamaale, peoplatsile, on üles pandud ehtne saun, korstnat kord heledamat, kord mustemat suitsu tõusmas.

Saunas käidi etenduse käigus aina ja aina ning hüpati jõkkegi. Sauna nagu elektrijaama seinugi katsid punaloosungid. Tähtsaid teateid, poliitilisi suuniseid ja hünni anti edasi plekihääle "plagafoni" abil.

Stsenariumi kirjutaja oli kogunud mälestusi ja kohtunud veel elus olevate kunagiste elektrijaama ehitajatega. Nii selgus seegi, et komnoorte toitmiseks oli kulaku käest pull ostetud. Viimane saigi näitemängu sisse kirjutatud, kus sa pääsed - külarahvas mäletas.

Ka lavastaja Raivo Adlas soovivad, et etenduses oleks rohkem liikumist ja elevust. Kuid isaslooma kangemate loomuomaduste tõttu ei saanud puhkivat pulli lavastusse tuua, kuigi korra prooviti. Toodi tub-

li lüpsilehm Maasik. Nagu me tänapäevalgi näeme, on igas olukorras kõige tähtsam siiski poliitiline otsus, samuti siin: pärast Maasiku anatoomilisi vaatlusi otsustas partorg - pull mis pull.

Stiilipuhtalt oli etendusse toodud kirjanik Juhan Smuul - pikas heledas mantlis, kaabu peas ja Kazbeki karp pakkumiseks alati valmis. Pöristas smuulilikult r-tähte ja jutt oli saarlaste moodi, ilma "õ"-deta. Hooti deklameeris ta publiku suunal katkeid oma tulevasesse poemist "Järvesuu poiste brigaad", ja nagu nüüd moes - isegi räppis.

Poliitõhtul luges partorg pühakirja esitamise stiilis ette Kortšaginit. Komnoored olid just saunast tulnud, istusid küll paigal, kuid neil oli üksteisega enam tegemist kui loetava tekstiga.

Lavaloois oli palju tantsuõhtuid, kus tüdrukud valgetes sokkides ja hambapulbriga valgendatud tennistes, seljas ajastu-truud kleidid. Oli armumisi, südamevalu. Kas Leevaku kandis keegi sel aastal ka täpselt 60aastaseks sai, sellest ajalugu vaibik.

Külameestelt komnoorte

Kohalikud mäletavad, et ega komnoored nii väga tööd teha ka ei rabanud - töösused olid kasinad ja suur osa ajast kulus pidude peale.

Oluline hulk tööst jäeti ümbruskonna talumeeste hooleks. Nii pidi iga talupere, kes jaamast voolu oma tarre tahtis saada, tegema 50 - 60 töötundi, li-saks lõikama ise elektripostid ja need oma maa piires üles panema. Sõda oli lõppenud, maal

"JÕUJAAM"

- Suvelavastus Röpina val-las Leevakul.
- Stsenarist Jan Rahman.
- Lavastaja Raivo Adlas.
- Kunstnikud: Marika Lukk, Anne Aruste, Liina Pihlak.
- Osatäitjad: Jaana Aedmäe, Sigrid Sibul, Leena Nargla, Anne Noorem, Viktor Lepland, Uno Nagelmaa, Urmas Kalla, Andrus Karpson, Raimund Ots-maa, Jan Niilo jt.

mehi niigi vähe, sügistööd kuki - aga kes julges löökehitud minetu asemel oma põllul ras-sida, kuulutati kohe kulakuks.

Etendus kulmineerub, kui kulpi lüües võetakse vastu jõujaama avapidustusele saabunud mustas nahkmantlis NSVLi kangelane Arnold Meri. Kõned. Publikusse jõuab tunne, et nemandki on justkui avamisele kutsutud - elatakse toimuvale kaasa.

Lõpustseenis lahkuvad säär-saabastes Setumaa karjatsurad Leevakult: kes tagasi koju pruudi man, kes uutele ehitustele.

Vaheajal sõidi endises elektrijaama masinaruumis herne-suppi ja jalutati Leevaku kõrgel sillal.

Võhandu vetekohin oli fooniks kogu etendusele, andes aimu looduse üleolekust nii sõda-dest kui silla õhkulaskjatest.

"Jõujaama" mängitakse augustikuus veel paar korda. Neist ühe salvestab ka Eesti Televi-sioon - nende eelluure oli hin-davalt väitnud, et seda tükkki võiks rohkem inimesi näha.